

Mijn vrienden

meulenhoff.nl

FREDRIK BACKMAN

MIJN VRIENDEN

ROMAN

Vertaald uit het Zweeds door Edith Sybesma

MEULENHOF

Met dank aan de Swedish Arts Council, die door toekenning van een vertaalsubsidie deze uitgave mede mogelijk heeft gemaakt

KULTURRÅDET

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

ISBN 978-90-896-8436-3

ISBN 978-94-023-2923-0 (e-book)

ISBN 978-90-492-1322-0 (audio)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Mina vänner*

Omslagontwerp: © Amy Devlin, bewerkt door Pinta Grafische Producties

Auteursfoto: © JEOSM

Zetwerk: Mat-Zet bv

© 2025 MY FRIENDS by Fredrik Backman

© 2026 Nederlandse vertaling Edith Sybesma en Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Voor iedereen die jong is en iets wil creëren.
Gewoon doen!

*'De wereld is vaak niet erg aardig voor nieuw talent,
nieuwe creaties.
Het nieuwe heeft vrienden nodig.'*

ANTON EGO

1

Louisa is een tiener, de beste soort mens dus. De bewijzen hiervoor zijn heel simpel: kleine kinderen vinden dat tieners de beste mensen zijn, en tieners vinden dat tieners de beste mensen zijn, de enigen die niet vinden dat tieners de beste mensen zijn, zijn volwassenen. Wat natuurlijk ligt aan het feit dat volwassenen de slechtste soort mensen zijn.

Het is een van de laatste dagen voor Pasen. Zo meteen zal Louisa een kunstveiling uit worden gesmeten, omdat ze een waardevol schilderij te lijf is gegaan. Rijke oude vrouwen zullen gaan gillen en dan komt de politie, wat echt niet gepland was. Niet om op te scheppen, maar Louisa had een perfect plan, het is niet de schuld van het plan dat zij het niet volgt. Soms is Louisa namelijk een genie, maar soms ook niet, en het probleem is dat het genie en het niet-genie een stel hersenen delen. Maar het plan? Perfect.

Dit is namelijk een veiling waar extreem rijke volwassenen naartoe komen om krankzinnig dure kunst te kopen, dus tieners willen ze daar niet hebben en al helemaal geen tieners met een rugzak vol met verfspuitbussen. Rijke volwassenen hebben veel te veel nieuwsitems gezien over 'activisten' die inbreken en beroemde schilderijen vernielen, dus daarom wordt de ingang bewaakt door beveiligers van honderdvijftig kilo, waar geen grammetje humor bij zit. Het is het soort ultragespiede beveiligers dat spieren heeft waar niet eens een Latijnse naam voor bestaat, want in de tijd dat de mensen Latijn spraken had je dat soort idioten nog

niet. Maar dat had dus geen probleem mogen zijn, want het plan was dat Louisa naar binnen zou gaan zonder dat de beveiligers merkten dat ze er was. Het enige minpunt van het plan was dat Louisa degene was die het moest uitvoeren.

Maar het begón goed, dat moet gezegd, want het gebouw waarin de kunstveiling wordt gehouden is een oude kerk. Dat weet je, omdat alle rijke mensen op de veiling continu tegen elkaar herhalen: ‘Wisten jullie dat dit een oude kerk is?’ Want rijke mensen herinneren elkaar er graag aan hoe weergaloos rijk ze zijn, zo rijk dat ze dingen van God kunnen kopen.

Over een paar dagen, als het Pasen is, zal natuurlijk niemand van hen meer aan God denken, want dan heeft God voor hen geen dingen meer te koop die interessant genoeg zijn. Maar wat zo ontzettend fijn is van God, is dat God de behoeften van de mensen begrijpt, dus in kerken zijn altijd toiletten, en door het raam van een ervan brak Louisa in. Geheel volgens plan. Haar vriendin Vis had haar geleerd hoe dat moest. Vis is namelijk overal de beste in, bijvoorbeeld in dingen kwijtraken en spullen kapotmaken, maar het allerbest is ze in inbreken. Louisa? Die is bijna overal slecht in, maar goed in boos zijn. Niet om op te scheppen, maar daarin is ze feitelijk wereldklasse. Heel erg kwaad is ze op rijke mensen die kunst kopen, want rijke mensen zijn de slechtste soort mensen, en de ergste manier om kunst kapot te maken is door er een prijskaartje aan te hangen. Daarom vinden rijke mensen het verschrikkelijk wat Louisa op muren van gebouwen schildert, niet omdat ze van muren houden, maar omdat ze het vreselijk vinden dat er mooie dingen bestaan die niets kosten.

Dus Louisa klom met een rugzak vol spuitbussen verf en perfecte plannen door het raampje naar binnen. Toen ze in het toilet op de grond was geploft, bleef ze daar een poosje en schilderde een heel realistisch portret van de beveiligers op de muur. Een oppervlakkiger kunstenaar had er misschien voor gekozen om ze

als stieren af te beelden, omdat ze zo'n dikke nek hadden dat hun hals was verdwenen, maar dat zou Louisa nooit doen. Zij ziet namelijk de binnenkant van mensen, dus ze schilderde de beveiligers als kwallen, aangezien het kwallen net als beveiligers aan ruggraat en hersenen ontbreekt.

Daarna trok ze een witte blouse aan en sloop het gedrang in.

Hier moet worden vermeld dat Louisa aan veel dingen van zichzelf een hekel heeft, maar het meest aan haar lengte en haar gewicht. Ze heeft in haar kindertijd veel dingen gewenst, maar misschien niets zo vurig als kleiner zijn. Ze houdt niet van haar lichaam, omdat er te veel van is, ze houdt niet van haar stem omdat die te zwaar is, ze houdt niet van haar hersenen omdat die haar altijd laten babbelen als ze nerveus is. Ze houdt vooral niet van haar hart, omdat dat altijd nerveus is. Dat domme, domme hart.

Met dit alles in je achterhoofd kun je natuurlijk denken dat iemand haar had moeten zien toen ze de oude kerk binnenstapte, maar je moet beseffen dat rijke volwassenen bijna nooit iets zien, behalve spiegels. Aan alle muren hangen dure schilderijen, het ene meesterwerk nog grootser dan het andere, maar het vertrek is vol met mensen die in de spiegeling van hun champagneglas proberen te zien hoe hun haar zit. Een groep vrolijke vrouwen maakt foto's, niet van de kunst, maar van elkaar. Een groep ernstige mannen praat over hun lievelingsschilderijen, maar niet in de zin van kunstwerken, maar in de zin van investering, alsof het ingelijste bankbiljetten zijn. Dan stappen de mannen over op een ander onderwerp: golf, en de vrouwen lachen luid om iets fantasieus, want alles in hun leven is prima de luxe, alles is zo geweldig, en fascinerend toch dat dit gebouw een oude kerk is? Ze durven natuurlijk geen van allen over de schilderijen aan de muur te praten, bang als ze zijn om per ongeluk een verkeerde mening te ventileren, iemand anders moet eerst iets zeggen, zodat ze weten wat

ze mooi moeten vinden. Een van de vrouwen komt terug van de wc en kijkt verschrikt, want iemand heeft daar graffiti geschilderd, het rook er naar verf en nu heeft de vrouw migraine.

‘Graffiti? Wat erg! Vandalisme!’ roept een tweede vrouw uit, maar een derde fluistert: ‘Maar... denken jullie dat de graffiti bij de tentoonstelling hoort? Denken jullie dat het... kunst is?’

De paniek verspreidt zich door de groep als plas in een tent. Want stel je voor dat ze het mis hebben? De vrouwen haasten zich naar de mannen die het over golfen hebben om te vragen of het kunst zou kunnen zijn. Een van de mannen vraagt: ‘Stond er een prijs bij?’

Dan schudden de vrouwen opgelucht lachend hun hoofd. Geen prijskaartje, geen kunst, wat fijn! De mannen wijzen naar de muren en praten weer over investeringen. Als ze over de allerbeste investering in de hele kerk praten, wijzen ze naar een schilderij en zeggen: ‘Dat van de zee’, alsof het alleen dat maar is: blauw en duur.

Boos? Louisa begrijpt niet hoe ze iets anders zou kunnen zijn.

Om de mannen en de vrouwen heen cirkelen obers in witte overhemden, die piepkleine hors-d’oeuvres serveren, want rijken houden van kleine hapjes, alles moet groot zijn behalve belastingen en broodjes. Niemand kijkt de obers aan, personeel betekent zo weinig voor rijke volwassenen dat het niemand opvalt dat een van hen een rugzak draagt.

Louisa beweegt zich soepel door het gedrang, als je altijd het gevoel hebt dat je te groot bent, word je tamelijk goed in niet in de weg lopen, ze heeft haar lichaam perfect in bedwang, totdat ze het schilderij in het oog krijgt dat ze zoekt. Dan raakt ze in paniek. Ze wordt namelijk zo gelukkig dat ze denkt dat iedereen in de zaal haar domme, domme hart moet hebben horen bonzen. Ze staat

een paar seconden te wachten totdat ze tegen de grond gewerkt zal worden, maar niemand reageert. Misschien niet vreemd, als je volwassen bent, weet je niet meer hoe het hart klinkt.

‘Dat van de zee’ is geschilderd door de wereldberoemde kunstenaar C. Jat. Het is het duurste schilderij van de hele veiling, dus iedereen wil het hebben, niet om wat het voorstelt, maar om zijn geschiedenis. Er wordt gezegd dat dit het allereerste schilderij is dat C. Jat ooit heeft geschilderd, op zijn veertiende, een wonderkind. Daar begon zijn hele carrière mee. Maar dat boeit de mannen die over golf praten natuurlijk niet. Als zij de champagne drinkende vrouwen enthousiast over het schilderij vertellen, dan doen ze dat omdat het zo’n ‘verdomd fijne investering is’ vanwege heel andere geruchten. De kranten hebben namelijk recentelijk geschreven dat de kunstenaar drugs gebruikt, dat hij er zo slecht aan toe is dat hij zijn huis niet meer uit gaat. Als de koper echt geluk heeft, gaat hij misschien dood! Jemig, wat zal dat schilderij dan duur worden!

Iedereen lacht. Louisa balt haar vuisten.

Het schilderij is nu al duur. Zo duur zelfs dat er een fluwelen koord voor hangt. Zo ontzettend bijzonder dat het beledigd zou kunnen zijn als een arm persoon er per ongeluk te dichtbij zou staan ademen. Bij het koord staat een met diamanten behangen oud mensje spectaculair ontevreden te kijken. Wat, tot haar verdediging, waarschijnlijk de enige mogelijke manier van kijken is aangezien haar gezicht zo veel plastisch chirurgische ingrepen heeft doorstaan dat het doet denken aan een sneaker waarvan de veter te strak is aangetrokken.

‘Hier is “Dat van de zee”!’ bijt ze haar man misnoegd toe, want het schilderij is kleiner dan ze had gedacht. Waarschijnlijk had ze zich de zee groter voorgesteld, die arme.

Haar echtgenoot, een man met een horloge zo groot als een schildpad en een broek zo strak dat zijn kont zelf weer een kont lijkt te hebben, kijkt niet eens naar het schilderij, maar leest alleen op het bordje ernaast wat het startbedrag is. Hij kijkt voldaan, zulke dure schilderijen kan namelijk niet iedereen kopen, wat betekent dat de man niet iedereen is. De vrouw beklagt zich erover dat het schilderij niet oranje is, want ze hebben dit jaar veel oranje in het interieur van hun zomerhuis. De toon waarop ze het zegt zou ze ook kunnen gebruiken om op te merken hoe jammer het is dat ijs niet meer op augurken lijkt en dat deurkrukken niet meer op opera's lijken, alsof het extreem brutaal is van de wereld om zich niet altijd aan haar wensen aan te passen.

'Maar misschien kunnen we er een oranje lijst omheen doen, Charles,' stelt ze voor. De man antwoordt niet, want hij heeft zijn mond vol met kleine broodjes.

Louisa haat ze allemaal. De mannen die investeren en de vrouwen die fotograferen, de vrouw met haar inrichting en de man met zijn hapjes. God, wat haat ze hen. Dat moet je weten, want anders kun je niet begrijpen wat een schilderij met iemand kan doen.

In haar rugzak heeft Louisa, behalve de spuitbussen verf, haar paspoort en een oude ansichtkaart waarop in een bibberig handschrift geschreven staat: *Het is hier prachtig, de zon schijnt elke dag. Ik mis je. Tot gauw, mama.* Dat moet je ook weten om te begrijpen dat als Louisa door het gedrang heen is geslopen en uiteindelijk bij het koord voor dat schilderij staat, waarvan alle anderen hier denken dat het de zee voorstelt, ze niet meer in een kerk is. Ze is niet alleen. Ze is niet eens boos, zelfs niet op haar vriendin Vis, die zo goed kon inbreken, maar zo slecht kon ontsnappen.

Een keer braken Vis en Louisa midden in de nacht in bij een tattooshop en tatoeëerden elkaar. Louisa maakte een hart op de

bovenarm van Vis, het was het mooiste hart dat Vis ooit had gezien. Daarna maakte Vis een tattoo op Louisa's onderarm en die was echt rampzalig lelijk, niet te begrijpen zo vreselijk, want Vis was bijna overal de beste in, maar een ramp in tekenen. De tattoo stelde een eenarmige man in een boom voor, Louisa heeft nooit méér van een afbeelding gehouden. Vis en zij hadden elkaar ontmoet in een jeugdinstelling waar ze 's nachts geen van beiden durfden te gaan slapen. De eerste nacht had Vis aan één stuk door moppen gefluisterd. Haar favoriet was: 'Weet je hoe je een eenarmige man uit een boom krijgt? Door naar hem te zwaaien!'

Niemand kon zo om zijn eigen moppen lachen als zij, Louisa kende geen mooier geluid, en geen groter mens.

Soms brak Vis 's nachts bij een ijskraam in, want er waren weinig dingen waar ze meer van hield dan van ijs, maar nog vaker brak ze in bij verfsaken, omdat Louisa spuitbussen verf nodig had. Een keer brak ze in bij een winkel die gereedschap verkocht, omdat ze schroevendraaiers nodig hadden, maar honderd keer brak ze achterdeuren van bioscopen open, zodat ze bij late voorstellingen naar binnen konden sluipen. Want er waren weinig dingen waar Louisa meer van hield dan van films.

Als zeventienjarigen sliepen ze in de instelling bijna elke nacht naast elkaar, met ijsvlekken op hun shirt en elkaars lach in hun longen, en met een kastje voor de deur en allebei een schroevendraaier in de hand voor het geval iemand zou proberen binnen te komen. Als je zonder ouders opgroeit, wen je aan een boel rare dingen, je went er zo snel aan dat je maar één persoon hebt om van te houden, dat het onmogelijk is om zonder haar te leren leven.

Louisa had pijn, maar Vis had meer pijn, Louisa haatte de werkelijkheid, maar Vis kon er niet tegen. Louisa experimenteerde een paar keer met drugs, maar Vis kon er niet mee stoppen. Louisa was nog zeventien, maar Vis werd achttien en mocht niet in de jeugdinstelling blijven. Vis verzekerde Louisa dat alles goed zou

komen, maar Louisa was haar enige goede mens, en na genoeg nachten zonder elkaar vond Vis andere soorten mensen. Ze ontvluchtte de werkelijkheid, in de fles, in de bedwelming. Volwassenen verbeelden zich vaak dat ze kinderen kunnen beschermen door hen te beletten naar gevaarlijke plaatsen te gaan, maar alle tieners weten dat dat zinloos is, want de gevaarlijkste plaats op de wereld zit in onszelf. Een kwetsbaar hart breekt net zo makkelijk in een paleis als in een donker steegje.

Louisa is sinds drie weken alleen op de wereld. De volwassenen hadden haar verteld dat Vis zelfmoord had gepleegd en naar de overdosis pillen gewezen die ze had ingenomen. Maar het was geen zelfmoord, al konden zij dat gemakkelijk denken omdat ze Vis niet misten. Niemand mist je als je wees bent en in tien verschillende tehuizen bent opgegroeid. Maar Louisa kent de waarheid: Vis is vermoord door de werkelijkheid. Ze werd verstikt door claustrofobie, door het feit dat ze vastzat op deze planeet, ze ging dood van altijd maar verdrietig zijn.

Dit moet je allemaal van Louisa weten, anders kun je de uitwerking van een schilderij niet begrijpen. Dat het hart kan slaan met een snelheid die iemand wiens jeugd voorbij is zich niet kan herinneren. Er bestaat kunst zo mooi dat een tiener erdoor uit zijn of haar lijf groeit. Dat is een overweldigend geluksgevoel dat bijna niet te harden is, de ziel trapt zich als het ware door het skelet heen. Je kunt een schilderij zien en één seconde van je leven, één ademteug lang, vergeten bang te zijn. Als je dat hebt ervaren, dan weet je hoe dat voelt. Zo niet, dan valt het waarschijnlijk niet uit te leggen.

Want het is geen schilderij van de zee. Dat zou alleen een suffe volwassene denken.

2

De vrouw heeft Louisa nog niet opgemerkt, dat is een deel van het plan, voor zo'n verrassend lang iemand is Louisa namelijk verrassend goed in onzichtbaar zijn. De geheime truc is weten dat je voor niemand iets betekent. Dat je waardeloos bent.

De vrouw, die zich heel belangrijk voelt en daardoor heel zichtbaar is, heeft het gelukkig ook heel druk. Ze heeft namelijk zojuist de mannen en vrouwen in het oog gekregen die over investeringen praten, dus ze schampert: 'Moet je nou zien, Charles! Ze laten tegenwoordig Jan en allemaal binnen, zelfs nieuwe rijken en onbeschaafde boeren. Kijk die mensen nou! Geen smaak, geen stijl!'

Ze zegt 'nieuwe rijken' alsof het een vreselijk virus is, want een vrouw als zij stelt prijs op leeftijd, ze wil antieke meubels, belegen wijn en oud geld. Het enige wat nieuw moet zijn, dat zijn sportwagens en heupen. Hoe rijker vrouwen zoals zij worden, hoe minder dingen hun aanstaan, totdat ze uiteindelijk zo rijk zijn dat ze zelfs andere rijken haten, en dat is het enige wat Louisa aan hen kan waarderen.

De vrouw staart haar man verontwaardigd aan en vraagt: 'Luister je, Charles?'

De man mompelt: 'Ja, ja, ja, schat. Ik hoor je wel. We kopen "Dat van de zee". Hoe heette die kunstenaar? C. Jat? Wat is dat nou weer voor naam? Zijn er ergens nog van die kleine broodjes denk je?'

Niemand ziet het als Louisa haar rugzak vol met verfspuitbussen openmaakt. Niemand merkt het als ze onder het koord door sluipt en naar het schilderij loopt. Ze zal nooit kunnen uitleggen wat ze voelt als ze het ziet. Misschien voel je je zo als je moeder of vader wordt, denkt ze, er zijn geen woorden voor. *Ik mis je. Tot gauw, mama*, staat er op de ansichtkaart in haar rugzak. Louisa steekt haar hand er diep in.

‘Hallo! Waar ben jij mee bezig! Je mag niet zo dicht bij dat schilderij komen!’ roept een stem achter haar opeens.

Het is de vrouw, ze klinkt heel boos, maar omdat de huid van haar gezicht zo ver naar achteren is getrokken dat haar wangen achter haar oren beginnen, is het moeilijk om te weten wat ze eigenlijk voelt, ze heeft het emotionele palet van een lampenkap.

Dat is het moment waarop Louisa van haar plan afwijkt. Dat is niet de schuld van het plan, het is alleen soms dringen in haar hersenen als het genie en het niet-genie daar samen moeten leven. Dus Louisa draait zich om, met tranen in haar ogen, en bijt de vrouw toe: ‘Het is geen schilderij van de zee!’

De vrouw springt twee stappen naar achteren en staart haar aan alsof ze zojuist is aangevallen door een meubelstuk. Praatte dat zojuist tegen haar?

‘Ben je... ben je helemaal... ga meteen bij dat schilderij weg!’ commandeert ze. Ze valt bijna flauw van gekrenktheid.

Maar Louisa blijft rustig aan de andere kant van het koord staan en knippert haar tranen weg. Ze fluistert: ‘Het is geen schilderij van de zee. Nieuwe rijke, onbeschaafde boer die je bent!’

Dan wordt de vrouw zo woedend dat ze er bijna in stikt, ze trekt zo hard aan haar man dat die zich in een klein broodje verslikt en dáár bijna in stikt.

‘Chaaarles!’ jammert de vrouw. De man schraapt zijn keel en spuugt brood over al haar diamanten. Dan wijst hij naar Louisa’s

witte blouse, zoals mannen doen die ervan overtuigd schijnen te zijn dat hun wijsvinger vuur kan spuwen en daarmee hun hele omgeving angst kan aanjagen.

‘Jij daar! Blijf staan! Ik wil je chef spreken!’ commandeert hij.

Tot zijn ontzetting blijkt Louisa echter helemaal niet zo bang te zijn voor een wijsvinger, aangezien ze geen liftknopje is. Dus ze antwoordt alleen zacht: ‘Ik werk hier niet.’

Dan rommelt ze weer in haar rugzak en vindt uiteindelijk wat ze zoekt. Een dunne rode stift.

‘Dan wil ik met je OUDERS praten!’ eist de man met enige weerzin, en hij kijkt om zich heen of hij twee figuren ziet die beantwoorden aan het beeld dat hij waarschijnlijk in zijn hoofd heeft van twee chimpansees die een informatiefolder over voorbehoedsmiddelen op de kop vasthouden.

Daarna pas ziet de vrouw Louisa’s rugzak, en opeens begrijpt ze alles, want ze weet heus wel wat jonge mensen en rugzakken betekenen.

‘Charles! Ze heeft verf in haar rugzak! Ze is zo’n activist! Roep de beveiliging, Charles, ze gaat de kunst vernielen!’

‘Moet u zeggen. U wilt het in uw lelijke zomerhuis ophangen...’ moppert Louisa.

Daarna draait ze zich om en op de muur pal naast het schilderij tekent ze met haar rode stift een heel klein visje.

Dat was niet het plan. Ze zou eigenlijk alleen naar het schilderij kijken, ze dacht dat dat genoeg zou zijn. Het is niet de schuld van Louisa’s hersenen dat iets in haar borstkas nu opeens wil dat het schilderij op de een of andere manier weet dat zij hier geweest is. Zij en Vis. Dat domme, domme hart.

De vrouw gilt in paniek en de man rent weg om de beveiliging te halen. Maar het was toch aardig van hem, denkt Louisa. Om te denken dat ze ouders heeft.

Tot gauw, mama, staat er op de ansichtkaart in haar rugzak. Op de voorkant staat een afbeelding van het wereldberoemde schilderij van C. Jat. Zolang Louisa zich kan herinneren droomt ze er al van dat in het echt te zien, ze had het er continu over met Vis, dat ze hier op een dag samen zouden zijn. Maar nu? Nu kan ze haar emotie niet eens verklaren. Als Vis en zij samen een bioscoop binnen slopen zagen ze soms films waarin vrouwen probeerden uit te leggen wat voor gevoel het was om moeder te worden, en dan zagen ze er altijd even sprakeloos en overweldigd uit. Moeder worden? Dat is een onzichtbare vloedgolf die met zoveel kracht over je heen komt dat je geen adem meer krijgt, en die krijg je nooit meer helemaal terug, zei iemand. Je leeft ademloos, zei iemand anders, want het is een liefde zo sterk dat die je longen fijnknijpt. Iedereen vindt dat je er daarna nog hetzelfde uitziet, maar jij begrijpt daar niets van, zei een derde. Want er is een duidelijk voor en na. Een compleet nieuwe jij.

Dat gevoel heb ik bij het schilderij, denkt Louisa. Maar het was toch aardig gezegd van de vrouw, dat ze dacht dat Louisa de kunst zou vernielen, alsof ze in dat geval tegen te houden zou zijn.

Ach, mevrouwetje, denkt Louisa, als ik het schilderij kapot had willen maken, had het hele gebouw nu in de as gelegen. Ik ben ziek goed in dingen kapotmaken, mevrouwetje. Iedereen die ik liefheb gaat dood.

Nu komt de beveiliging aangerend, of aangesjokt dan, honderdvijftig kilo lichaam, met een piepklein, spinnijdig hoofdje erop. Louisa omklemt de rode stift stevig.

Ze vindt het vreselijk als volwassenen haar aanraken, dat heb je als je nog nooit een betrouwbare volwassene hebt ontmoet. Haar vader had voor haar geboorte al de benen genomen, hij wilde geen vader zijn, maar Louisa vraagt zich af of haar moeder wel

moeder wilde zijn, op zijn minst een klein poosje. Of ze de vloedgolf voelde toen Louisa werd geboren. *Ik mis je*, staat er op de ansichtkaart, in een vreselijk handschrift. Het enige wat Louisa zich van haar moeder herinnert is haar stem die een wiegenliedje zong. Ze kwamen uit een ander land, waar Louisa zich niets van herinnert, ze weet niet wat ze achterlieten, maar het kan niet goed geweest zijn als deze plaats beter was. Toen Louisa vijf jaar was, werd ze bij de burens gedropt en haar moeder liep de deur uit om nooit meer terug te komen. De politie zocht een paar maanden naar haar, maar ze was te goed in onzichtbaar zijn, en dat was waarschijnlijk alles wat haar dochter van haar had geërfd. Tijd is een merkwaardig concept als je verlaten wordt. Als je vijf was toen je ouder je in de steek liet, dan gebeurde dat niet op een bepaalde dag, maar dan gebeurt dat elke dag. Het houdt nooit op. Louisa groeide op in opvanghuizen, maar ze sprak alleen de taal van haar moeder en als ze de taal van de andere kinderen probeerde na te doen, lachten ze haar uit. Of erger. Daarna zei ze heel lang bijna niets meer. Ze weet nog dat het moeilijk was om te slapen in die huizen, want vaak werden er dingen tegen de muur gesmeten, soms borden, soms glazen, en soms mensen. Soms waren dat anderen en soms was ze het zelf. Ze bleef nergens lang, ze moest meerdere keren verhuizen, sommige opvanghuizen waren chaotisch, sommige eng en andere gevaarlijk. Er was er maar één dat mooi was.

Ze was toen zes of zeven jaar, en die jeugdinstelling was natuurlijk even vol met schreeuwende mensen en stille angsten als alle andere, maar in een hoek van de keuken stond een koelkast waar iemand ansichtkaarten op had gehangen met afbeeldingen van bekende kunstwerken. Dat was haar hemel. Wie die ansichtkaarten had gekocht en daar had achtergelaten kwam ze nooit te weten, maar misschien was het wel iemand zoals zichzelf, iemand die hier tijdelijk had verbleven en die de kinderen die na haar

kwamen wilde vertellen dat er buiten een andere wereld was. Kunst is empathie.

Een van de ansichtkaarten stelde het schilderij van de zee voor dat geen schilderij van de zee is. Het was het eerste wat Louisa ooit stal, het eerste echt mooie wat ze had aangeraakt. Een paar jaar later kwam ze op een dag in een andere jeugdinstelling terecht, waar iemand lachte, dat was Vis. Ze waren meteen elkaars beste mens. 's Nachts sliepen ze zo dicht bij elkaar, met een schroevendraaier in de hand, dat Louisa, als ze wakker werd en een hart voelde slaan, niet kon zeggen of het haar eigen hart was of dat van Vis. Vis leerde haar alle talen die de andere kinderen in het huis spraken, vooral de vloeken natuurlijk, want op dat gebied was Vis echt een wereldburger. Maar pas toen ze bioscopen binnen slopen, leerde Louisa Engels spreken zoals Amerikaanse filmsterren. 's Avonds lag ze naast Vis hele scènes te fluisteren uit de grote liefdesverhalen, en toch waren er woorden die ze nooit goed kon leren.

Op een dag kwam er een agent naar het huis om te vertellen dat ze Louisa's moeder hadden gevonden.

De hersenen van een kind zijn zo eigenzinnig, ze interpreteren alles op hun eigen manier. Hier had Louisa altijd van gedroomd, maar toch sloeg de agent volslagen onbegrijpelijke taal uit. Ze begreep de woorden niet eens, dus Vis moest het uitleggen. 'De nabestaanden op de hoogte stellen' betekende dat ze het vertelden aan degenen die het iets kon schelen. Dus Louisa was een nabestaande. 'Overleden' betekende dood. 'Verslaafd' betekende dat haar moeder zich dood had gedronken. Dat ze vanbinnen was verdronken. Kinderhersenen zijn zo fantasievol, toen Louisa dat had gehoord werd ze niet bang voor alcohol, ze durfde alleen niet te gaan zwemmen.

De volgende keer dat ze weer in de bioscoop waren zagen ze een heel oude film, want Vis wist dat Louisa het meest van oude

films hield, en in deze film speelde een beroemde zangeres de hoofdrol. In een scène zong ze een wiegelied voor een kind en opeens herkende Louisa het. Het was nooit de stem van haar moeder geweest die ze zich herinnerde, het was dit. Haar moeder had de vijfjarige zo veel uren alleen voor de tv laten zitten, dat Louisa uiteindelijk niet meer wist welke stem van wie was, van haar moeder of van iemand in een oude film. Ze huilde toen ze zich realiseerde dat ze een mens zonder herinneringen was, maar Vis zat naast haar en zei: ‘Daar moet je schijt aan hebben! Waarom moeten jouw suffe hersenen bepalen wat er is gebeurd en wat niet? Je kunt die herinneringen toch bewaren, die zijn van jou!’

Dus Louisa bewaarde ze. Fantasie is het enige wapen dat een kind heeft. Achter op de ansichtkaart met het schilderij schreef ze het bericht dat ze graag zou willen krijgen, dat bewees dat haar moeder van haar hield en haar miste: *Tot gauw, mama*. Ze stopte de kaart in haar rugzak en bedacht dat Vis en zij dat schilderij op een dag in het echt zouden zien, en dan zou dat misschien net zoiets zijn als wanneer superhelden hun kracht ontdekken. Als Louisa maar bij de zee kwam, zou ze misschien durven zwemmen. Ze dacht dat het net zo zou zijn als in sprookjes, dat alles op magische wijze goed af zou lopen.

Dat gaat niet gebeuren.

Maar zo beginnen haar avonturen.

3

Louisa wordt er dus uitgesmeten. Dat zie je niet vaak, de meeste mensen die eruit 'gesmeten' worden, worden naar de deur begeleid of mogelijkterwijs naar buiten geslept. Maar Louisa is niet zoals anderen, dus zij verlaat de kerk door de lucht.

Vlak voor het eigenlijke smijten schildert ze een beveiligiger, wat niet betekent dat ze een beveiligiger op een muur schildert, maar dat ze de beveiligiger op zich schildert. De beveiligiger maakt helaas niet de indruk van iemand die de diepgang van dat soort symboliek begrijpt, hij stormt op haar af als een everzwijn dat een habanero-peper als zetpil heeft gekregen en pakt haar zo hard vast dat ze gilt. Meteen daarna gilt hij ook.

Louisa moet er echt helemaal niets van hebben als volwassenen haar aanraken, dus ze raakt in paniek en dan schildert ze de beveiligiger. Tot haar verdediging is het zelfverdediging, aangezien ze maar één ding in haar handen heeft, namelijk de stift waarmee ze op de muur heeft geschreven, dus daar steekt ze mee in zijn onderarm. Hij heeft een indrukwekkende gil, ergens tussen een vijfjarige die van de schommel is gevallen en een operazangeres die een slang in haar auto vindt. De stift is rood en zijn arm is bedekt met het soort getatoeëerde stoere woorden waar beveiligigers dol op zijn, zodat het nu lijkt alsof een geërgerde taalleraar in een van die woorden een spelfout heeft verbeterd. De beveiligiger lijkt de ironie ervan niet te kunnen waarderen en probeert met zijn honderdvijftig kilo en geen onsje gein Louisa weer vast te pakken. Ze springt opzij en grist het eerste uit haar rugzak wat ze tegenkomt: